

FAKTA PADLERE

KJETIL BERAKVAM

Alder: 41 år

Bosted: Hommersåk

Erfaring: Padlet siden 1995

BÅRD CHRISTIAN JENSEN

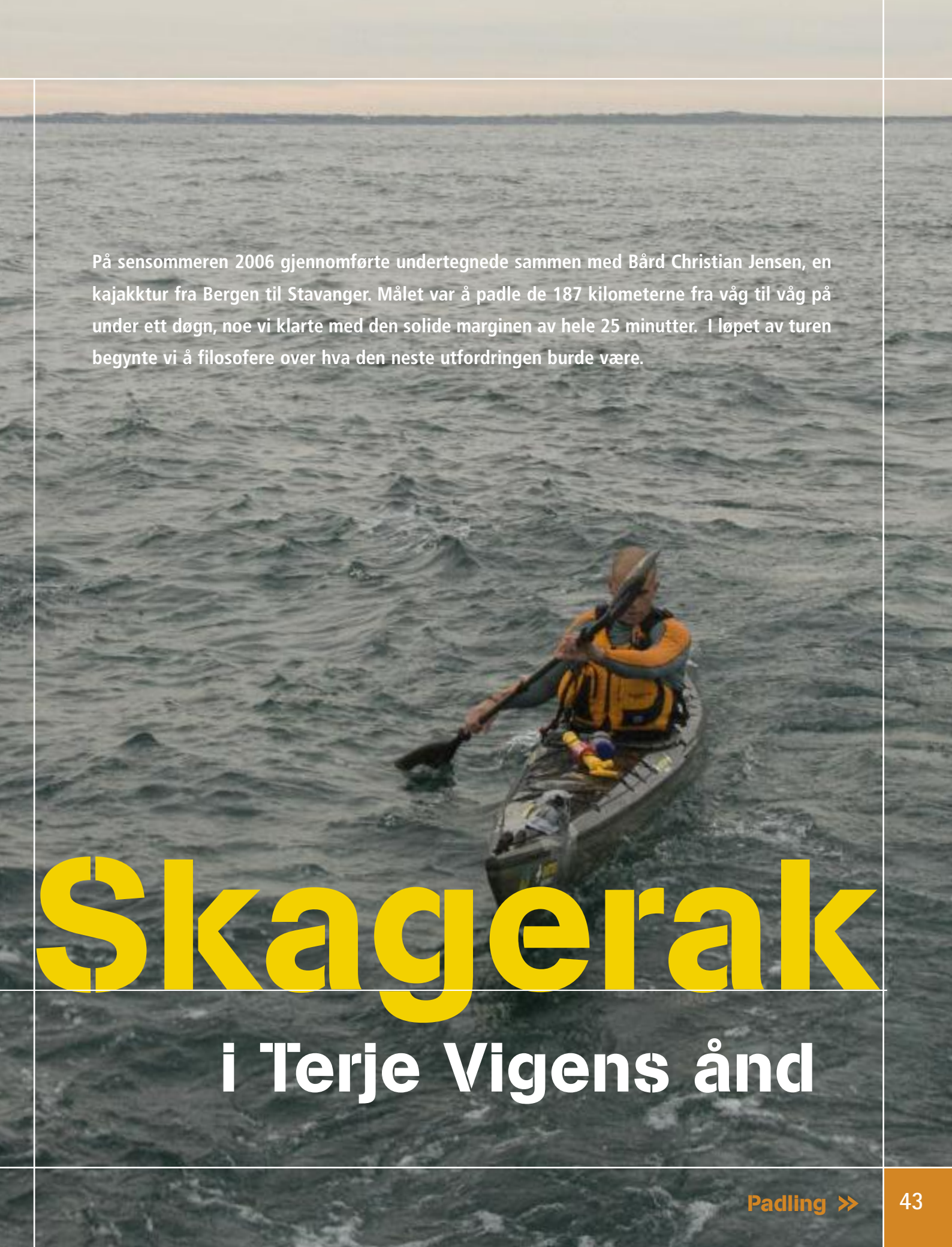
Alder: 43 år

Bosted: Stavanger

Erfaring: Padlet siden 1995

Over

På sensommeren 2006 gjennomførte undertegnede sammen med Bård Christian Jensen, en kajaktur fra Bergen til Stavanger. Målet var å padle de 187 kilometerne fra våg til våg på under ett døgn, noe vi klarte med den solide marginen av hele 25 minutter. I løpet av turen begynte vi å filosofere over hva den neste utfordringen burde være.

Skagerak

i Terje Vigns ånd

AV KJETIL BERAKVAM

Viktig for oss i 40-årene er å stadig finne på nye egotripper der vi kan bevise egen manndom, ettersom den jo kan være sviktende på andre viktige områder... Uansett begynte vi å sysle med tanken om å krysse Skagerak i kajakk, noe ble mer og mer interessant ettersom tiden gikk og vonde minner fra Bergens turen ble mer og mer uklare.

SPENNENDE OG INSPIRERENDE

Da vi børstet støv av gammel historie og litteraturkunnskaper registrerte vi at 2009 markerte 200 års jubileum for Terje Vigens episke rotur over Skagerak for å hente bygg til sin sultende familie. Historien var både spennende og inspirerende, og det kunne være moro å sette vår egen kryssing inn i en slik ramme. Interessant var det også å se om vi var like tøffe som Henrik Ibsens og Grimstads egen Terje Vigen.

Da plutselig Len Ystmark fra Seabird Designs ringte og lurte på om vi kunne være interessert i å bli med på et opplegg om å krysse Skagerak i Terje Vigens ånd, falt plutselig de fleste brikkene på plass. Tanken var å krysse Skagerak, med landing i Grimstad området for å hedre de modige menn som rodde til Danmark under blokaden og

hungersnøden i 1809. Opplegget ville sponsordes av Ringnes Battery, som umiddelbart tente på ideen. Dermed var rammene klare, og planleggingen kunne begynne for alvor. Det var jo litt sent på året i forhold til hva som var optimalt, men kryssingen burde være gjennomførbar om været var rimelig stabilt.

DÅRLIGE VÆRPROGNOSE

Korteste praktiske strekk over Skagerak viste seg å være strekningen Hirtshals – Grimstad, totalt 125 kilometer. Ettersom vi allerede var i midten av august begynte det å haste med å finne et gunstig tidspunkt, da dagene stadig ble kortere og høsten lurte rett om hjørnet. Uheldigvis har ikke sommeren akkurat imponert med stabile høytrykkperioder, som vi ville være rimelig avhengige av. Det var heller ingen slik periode i sikte i slutten av august, og utallige søk på diverse værprognoser gav ingen løfter om stabile forhold. Vi hadde konkludert med at padlingen ville kunne gjennomføres på drøye 15 timer, noe som gjorde det akkurat mulig i dagslys. En viktig forutsetning var at det ikke var motvind eller særlig motsjø, som ville dra snittfarten lavere enn de drøye 4 knop vi ville måtte holde.

Etter hvert dukket det opp en høytrykkperiode i midten av september. Vi satte padledagen

til torsdag 17. september, med neste dag som alternativ. En rekke utfordringer knyttet til vind, bølger, strøm og kryssende trafikk måtte vurderes i forkant av gjennomføring. Vi konkluderte med at vi ville få vekslende strømforhold, og lite vind på den aktuelle dagen. Noe sjø var varslet til morgenen, men avtagende utover formiddagen. Varselet vi benyttet fra Yr.no viste seg å være svært treffsikkert, både med hensyn til været og marinogrammet. Skagerak er preget av mye båttrafikk, men vi vurderte det som forholdsvis greit å navigere utenom denne, ettersom vi ville være synlige gjennom følgebåtens tilstedeværelse.

SATSET PÅ FØLEBÅT

Vi fant ut tidlig i planleggingen at vi ønsket å bruke følgebåt under kryssingen. Var vel også en rimelig tydelig anbefaling hjemmefra, som måtte etterkommes om vi skulle håpe på å få de nødvendige tillatelser. Vi fikk ordnet med en Viksund 290 St. Cruz til formålet, med god plass til følgemannskap og fotograf fra sponsoren. Videre utarbeidet vi en sikkerhetsplan som inneholdt ti veipunkter, som vi ville følge slavisk under kryssingen. Denne planen ble formidlet til Hovedredningssentralen i Sør-Norge, som ville følge overfarten med oppdateringer underveis.

For oss var vissheten om oppfølging svært betryggende, og vi er takknemlige for servicen fra HRS. Følgebåten stod for kommunikasjonen med HRS underveis, noe som fungerte utmerket med unntak av et litt mer snevert GSM dekningsområde enn det vi hadde antatt. Vi hadde med oss to håndholdte VHF-sett, som vi kunne benytte til å kontakte annen trafikk med, dersom en nødssituasjon skulle oppstå.

På plass i Hirtshals onsdag før selve dagen var det en rekke praktiske forhold vi må ordne opp i. Alt måtte være klart slik at vi kunne være på plass og klar i havna kl 05.00 neste morgen i påvente av grålysningen.

VOND MAGEINFEKSJON

Jeg føler spenningsnivået stiger i takt med vinden utover dagen, og liker ikke synet av at alle flagg står rett ut samtidig som brenningene fråder på andre siden av moloen. Verre er det at mageinfeksjonen jeg fikk med fra Budapest uken før, ikke synes å ha sluppet taket. Heldigvis vet jeg ennå ikke hva den skal gi meg

av opplevelse det neste døgn. Når følgebåten omsider ligger fortoyd i havna føler vi at alt er klappet og klart- Vi er klare til å være nesten like tøffe som Terje Vigen.

Klokka er fem om morgenen i Hirtshals havn. Det er stupmørkt og i overkant mye vind. Hører brenningene dun-dre i land utenfor moloen, og konkluderer raskt med at vi ikke kan padle i stummende

mørke. Bård sjekker forholdene ved innseilingen, og rapporterer om mye og urolig sjø. Kan fort bli en tøff start. En lokal fisker bivåner forberedelsene, og forsikrer oss om mye roligere forhold bare vi kommer noen kilometer ut fra land. Han garanterer også for at vinden vil dø helt ut, før han ønsker to gale nordmenn lykke til over til Norge.

RIKTIG SPÅDOM

Det viser seg at fiskerens melding var 100 prosent riktig. Kanskje han har kontakter med andre makter? Bård er klar før meg, for en av mine siste forberedelser før jeg entrer kajakken er å kaste opp frokosten igjen. Deilig følelse,

FAKTA GJENNOMFØRING TORSDAG 17. SEP. 2009

Strekning: Hirtshals – Grimstad
Distanse: Ca. 125 kilometer.
Estimert tid: Ca. 15 timer.
Estimert snittfart: 8 km/t (4,3 knop)
Start: Kl: 0600
Landkjenning: Kl: 2100
Sol opp Hirtshals: Kl: 0652
Grålysning: Kl: 0552
Sol ned Grimstad: Kl: 1938
Skumring til: Kl: 2038

Kajak: Seabird Designs Expedition havkajak

Lengde: 530 cm

Bredde: 59 cm

Vekt: 19 kg

Materiale: Karbonfiber.

Padleåre: Seabird Designs delbar wingåre A5.

Spruttrekk: Seabird Designs neopren med sele.

Vest: Hydraulics Ocean Pro

Navigasjon: Bård - Garmin C60
Kjetil - Garmin Map 76CS

Bekledning: Neopren shorts fra Hydroskin.
Langarmet padletrøye fra NRS.
Padlesko / Desperado
socks fra NRS.

Sikkerhetsutstyr:

PLB—Personal Locator Beacon (McMurdo)
Strobeligth
Rød og hvit blinker på ryggen
Hodelykt
Laser rescue light – rød
Kniv
Raketter – håndholdt penn med 9 skudd
Slepeline i eget belte
Pumpe og årepose
Padlekompis med samme utstyrs pakke
Reserveåre (i følgebåt)

**Viktig for oss i 40-årene er å stadig finne
på nye egotripper der vi kan bevise
egen manndom, ettersom den jo kan være
sviktende på andre viktige områder....**

men sjelden en god oppvarming når man skal prestere fysisk de neste 15 timene. Håper uansett at det skal gi seg, og hopper i båten. Vi er endelig i gang, Skagerak skal krysses i kajakk. Klokka 06.02 er vi i gang. Ut fra Hirtshals er det krevende, og i det svake lyset kommer dønningene dundrende i noe som oppleves som mer enn fire himmelretninger. Farvannet er preget av grunner og sandbanker, som gav mye rot i bølgestrukturen. Vi sitter i kajakkene og er sjeleglade for ikke å befinne oss i følgebåten, som virkelig kaster og ruller på seg til alle kanter. Lykke til tenker jeg for meg selv, for jeg ser at kona mi, Therese, ikke er spesielt begeistret over forholdene i følgebåten.

MEDSTRØM

Det er også vanskelig å få sett noe særlig på GPS'en for å sjekke om vi har god kurs. Jeg ligger noen meter foran Bård mens vi kjører rett på lyktene som markerer trygg led. Vi holder stort sett denne retningen men ser at vi dras mot vest og at vi også må ha noe medstrøm, siden farten nå ligger mellom ni og ti kilometer i timen. Farten er god, men jeg merker raskt at noe ikke stemmer i kroppen. Er døs og til dels litt svimmel. Sjøsyk allerede lurer jeg på, har jo aldri opplevd det i kajakk før?

Kjører på i en time. Forholdene på sjøen er mye bedre, men jeg er blitt mye verre. Brekker meg stadig, og klarer verken å drikke eller spise

noe. Snakker litt med Bård, og sier jeg har problemer. Vi fortsetter uansett blir vi enige om, men etter en ny time er min motiverte psyke og steinklare kropp redusert til et visstent løv som garantert aldri vil klare denne kryssingen i dag. Bård er selvfølgelig skuffet, men jeg har tro på at han fikser dette alene, for jeg kjenner ham som en seig jævel. Selv må jeg vaklende krype opp i følgebåten. Skuffelsen er ekstrem, og jeg føler at jeg svikter alle i laget som har jobbet så mye for å realisere vår drøm om å være like tøffe som Terje Vigen. Har sjelden hatt en så sterk følelse av nederlag og bitterhet. Skjønner etter hvert at det neppe er sjøsyke, men min plagsomme venn fra Budapest som herjer med kroppen min.

HARDE TIMER

Min kryssing av Skagerak blir stort sett preget av minnene, liggende på akterdekket, kun avbrutt av plagsomme og hyppige toalettbesøk. For å toppe det hele fungerer ikke toalettet om bord, så en lekker plastbøtte må gjøre nytten. Slik snegler timene seg av sted, driter blod, har feber, og vil egentlig være alle andre steder enn i

radiske oppmuntrende tilrop til Bård, håper virkelig at han fikser det alene slik at ikke hele opplegget blir en fiasko. Jeg har heldigvis selskap av Therese på akterdekket. Hun er nesten like dårlig som meg og angre sikkert på all nærkontakt etter Budapest. For en herlig tur. Tenker at jeg heller aldri skal alene over Skagerak igjen, i hvert fall ikke ennå.

Bård har ca 12-13 timer igjen, og resten må han gjennomføre alene. Estimert ankomst tid varierte hele tiden med farten. På det beste var ETA kl 18.55. Da lå snittfarten på ca 8,8 km/h på de første 30 km. Lå vel litt i kortene at det kunne bli vanskelig å holde alene.

Havet lå nå speilblankt og det var lite som skjedde av underholdende verdi. Av dyreliv var det ikke mye å se på, annet enn noen ansamlinger med røde, rekelnegede smådyr som lå i overflaten i stimer, som var som baller på rundt meteren. Av mangel på noe bedre kalte vi det krill, og hadde en liten forventning om kanskje treffe noen større dyr som beitet på disse stime. En annen trivelig gjeng var en håndfull alkekonger som drev på med sitt og dykket ned i store havet. Ikke redde for dypet disse småtasene. Etter mange timer med padling, som kun avbrytes av spising, drikking, risting av håndledd og skuldre passerer, halvdistanse. Denne milepælen ble markert med et trøyeskift. Jeg fikk langet ut en ulltrøye til en litt kald og sliten Bård, som byttet mens han lå parallelt med kajakken min som hang bak følgebåten.

LITE TRAFIKK

På den norske siden av Skagerrak er det forbausende lite trafikk. Eneste båten av et visst format er en stor yacht som kom rett ut fra land. Fant

senere ut at dette var verdens største og dyreste luksusyacht. Den skal være 155 meter lang og koste hele 350 millioner dollar eller rundt 2,1 milliarder norske kroner. Tydeligvis ganske greit å være rik.

Noen roper ivrig fra følgebåten at det er land i sikte. Vi kan se de ytterste øyene, men ikke jeg fordi jeg har mer enn nok med meg selv. Bård ser heller ingenting fra sin lavere posisjon i kajakken, men etter en halvtime ser han også noe som ikke er skyer. Ifølge GPS'en skal det være ca 6 timer igjen. Etter hvert skjønner vi at det som ser ut som øyer i havet, er fjelltopper lenger inne på land, som vokser ultrasakte opp av havet. Den svake sydvesten på et 3-5 sekundmeter, som varslet på yr.no. Den begynner nå å bli merkbare. Det gjør også en motstrøm som veksler mellom 1-1,5 km/h rett i mot. Det dukker også opp noen lange havdønninger fra sydvest som vi anslår til ca 1,5 meter med minst 20 meter mellom toppene.

ENDELIG FREMME

De siste tre timene går svært sakte. Ser at Bård henger med hodet og er sliten. Regner med at den plagsomme motstrømmen langs norskekysten ikke akkurat bidrar til å holde humøret oppe. Vi er uansett så nær nå at jeg er sikker på at han ikke gir opp, men det er faktisk stummende mørkt når vi etter 15 timer og 15 minutter passerer den "ytterste nøgne ø". Endelig kan Bård gi seg. Han er sliten, men absolutt oppegående etter den strabasøse turen. Vi klapper til kai i Grimstad rundt kl 22.00. Det er ingen jublende folkemengde, men noen kjente fjes og representanter fra lokal presse og Norsk Luftambulans. Luftambulansen var til stede fordi Ringnes Battery ønsket å gi Bård og meg et personlig

honorar på til sammen kr. 20.000,- for gjennomføringen, noe vi ønsket å gi til en egnet organisasjon ettersom vi definitivt ikke krysser Skagerak i kajakk for å tjene noen kroner til oss selv. Valget falt på NLA, som er en operativ organisasjon som driver et viktig livreddende og samfunnsnyttig tilbud vi alle en dag kanskje kan få bruk for.

UTMERKET KAJAKK

Seabird Expedition viser seg å være en utmerket kajakk i de forholdene vi opplevde. Båten var tett, lettrevet, komfortabel og svært stabil. Opplevde ingen problemer med balansen under de rådende forholdene, selv om det i begynnelsen var svært mørkt og vanskelig å se bølgene. Expedition er en utmerket tur og ekspedisjonskajakk, som jeg uten forbehold kan anbefale. Den hadde alle de egenskapene vi var på jakt etter for å kunne foreta en sikker havkryssing, der man raskt kan overraskes av endrede værforhold.

Lå senere i senga mi på hotellet i Grimstad og tenkte litt på de barske menn som tilbake i 1809 krysset Skagerak i robåter for å hente mat til sultende familier i Norge, hvor mange av dem som aldri kom tilbake, og hvilke utfordringer de møtte over lunefulle Skagerak. Vi hadde følgebåt, all slags elektronikk og HRS i bakhånd på vår tur over. Sett i forhold er det sikkert ingen prestasjon å padle over Skagerak slik vi gjorde det, men for oss var det absolutt det. Eller kanskje i hver fall for Bård. Jeg lå jo stort sett på ryggen i følgebåten. Nå må vi finne på noen nye utfordringer til neste sommer, og vi har noen ideer allerede. Sikkert ikke lurt å avsløre alt for de der hjemme ennå, bedre å vente til minnene fra Skagerak er litt mer diffuse.

TAKK TIL

Ringnes Battery og Seabird Designs, som gjorde prosjektet mulig.

Torstein Augland og Jørn Gjessing som navigerte følgebåten.

Therese for teknisk support og materialforvaltning.

Tellus Works for film og bilder.